

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра історії України і методики викладання історії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія України (1945 р. – до сьогодні)

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Історія)»
Спеціальність 014 (за предметними спеціальностями)
Спеціалізація 014.03 Історія
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
історії України і методики
викладання історії
Протокол № 2 від 1 вересня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія України (1945 р. - до сьогодення)
Викладач (-і)	Галицька-Дідух Тамара Вячеславівна
Контактний телефон викладача	596106
Е-mail викладача	tamara-halytska@i.ua
Формат дисципліни	2. Цикл професійної підготовки. 2.1 Обов'язкові дисципліни 2.1.1 Теоретична підготовка
Обсяг дисципліни	90 год.; кількість кредитів ECTS – 3
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	середа, 14.00 год. – 16.00 год.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є суспільно-політичний, економічний і культурний розвиток України протягом другої половини ХХ століття до сьогодення. Період другої половини ХХ століття – початку ХХІ ст. є важливою складовою частиною загального курсу вітчизняної історії не тільки у вузі, але і в загальноосвітніх школах (11 клас). Хронологічно він охоплює події становлення і розвитку модерної української нації, зокрема, добу визвольних змагань 1945-1991 рр., період здобуття незалежності України та її становлення, сучасну історію України. Особливістю курсу новітньої історії України є багатоплановість і дискусійність теоретичних проблем, синкретичний характер розглядуваних подій та явищ, пропонованих студентам до засвоєння.</p> <p>Історія України II-ої пол. ХХ – поч. ХХІ ст. – це дисципліна, яка вивчає політичні, соціокультурні, економічні процеси в конкретних формах і просторово-часових вимірах. Важливою особливістю курсу є те, що він зорієнтований на засвоєння і застосування студентами спеціальності 014.03 – середня освіта (історія) теоретичних знань з новітньої історії України, усвідомлених умінь і навичок, необхідних для роботи в навчальних закладах середньої освіти. Зміст історичного матеріалу базується на таких пріоритетах: науковість, національна спрямованість, хронологічна послідовність, логічність, людський вимір історії, постановка проблемних навчальних завдань, полікультурність; органічне й оптимальне дотримання пропорцій між суспільно-політичною, соціально-економічною, культурною та духовною складовими історичного процесу, загальнонаціональною історією, регіоналістикою й історичним краєзнавством; виокремлення історії повсякдення, мікроісторії та особливостей трансформації рівня життя населення відповідно до подій, що відбувалися в Україні та світі.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	

Метою вивчення навчальної дисципліни є

засвоєння і поглиблення теоретичних та практичних знань, умінь і навичок студентів на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за галуззю знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальністю 014 Середня освіта (Історія) з фундаментальної дисципліни «Історія України 1945 рр. - до сьогодення», вміти їх використовувати у шкільному курсі «Історія України»; опанування і застосування ключових теоретико-методологічних засад і методів вивчення та інтерпретації історичного минулого України; забезпечити набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок, достатніх для ефективного розв'язування стандартних і нестандартних комплексних задач у професійній педагогічній діяльності в навчальних закладах середньої освіти, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов; виховання засобами історії громадянської свідомості, зорієнтованої на патріотичне почуття приналежності до власної держави та до її спільних історичних, політичних і культурних цінностей, а також на демократичні пріоритети й злагоду в суспільстві; в) прищеплення толерантності й поваги до різних поглядів, релігій, звичаїв і культур, уміння знаходити порозуміння з іншими людьми задля досягнення суспільно значущих цілей.

Завдання: ознайомити студентів із політичною, соціально-економічною, освітньо-культурною, релігійною історією України другої половини ХХ ст. – до сьогодення;
навчити використовувати в професійній і соціальній діяльності знання з історії України, порівнювати їх із всесвітньою історією;
виробити в студентів навички самостійних оцінок і власних суджень щодо розглянутих історичних проблема,
аналіз досвіду українського державотворення, утвердження єдності й соборності українського народу, значення європейських культурних і правових традицій для суспільних процесів в Україні, зміцнення національних інтересів і суверенітету, цілісності та непорушності кордонів української держави в контексті світового історичного процесу; – розвиток історичного, критичного та творчого мислення, здатності розуміти загальний хід історичного процесу, проблеми, що стоять перед країною та світом;
усвідомлення національного інтересу, необхідності захисту суверенітету, територіальної цілісності власної держави в умовах реальних військово-політичних, інформаційних та інших викликів;
долучення до духовних і культурних надбань і цінностей, історико-культурних традицій українського й інших народів;
вміти використовувати навчальний матеріал в шкільному курсі «Історії України». Одним з головних завдань курсу є формування в молодого покоління суспільної свідомості, культури, моралі, самостійного творчого мислення, вироблення соціальних навичок, вироблення патріотичної орієнтації, соціальних навичок, прагнення до самореалізації.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання, потребує інтеграції знань і прийняття рішень у практиці викладання історії в основній (базовій) школі і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, а також до використання знань у

практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання й повноцінне розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) українською - державною мовою; отримувати і передавати професійну інформацію іноземною мовою.

Фахові компетентності:

Ф К 1. Здатність перенесення системи знань із вітчизняної і всесвітньої історії, необхідної для роботи в навчальних закладах загальної середньої освіти, у професійну діяльність

ПК 1. Здатність володіти змістом та методологією фундаментальних і спеціальних історичних дисциплін.

П К 2. Знання сучасних наукових досліджень з історії України та всесвітньої історії.

П К 3. Здатність володіти категоріально-понятійним апаратом історичної науки, орієнтуватися в науковій періодизації історії, використовувати її як спосіб пізнання історичного процесу

П К 5. Здатність розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України. Європи та світу, володіти базовими знаннями української та світової культури в контексті готовності майбутніх фахівців до спілкування у мультикультурному середовищі на основі толерантності, діалогу і співробітництва.

П К 6. Здатність здійснювати критичний аналіз різних джерел інформації та наукового пізнання, використовувати їх у професійній діяльності.

П К 7. Знання наукових основ історії та методики її навчання, організації процесу пізнання та виховання учнів різних вікових категорій; здатність здійснювати дослідження з історії України, всесвітньої історії, методики навчання історії.

П К 9. Здатність використовувати в професійній діяльності нові підходи до шкільної історичної освіти в умовах багатокультурного суспільства та процесу євроінтеграції, з метою формування історичної свідомості, національної пам'яті, здійснення громадянсько-патріотичного виховання.

РН 1. Відтворювати основні концепції та принципи педагогіки і психології, сучасних освітніх технологій; враховувати в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

Р Н 3. Називати і аналізувати методи цілепокладання, планування та проектування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; класифікувати форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти.

Р Н 4. Здійснювати добір і застосовувати сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично оцінювати результати їх навчання та ефективність уроку.

Р Н 12. Аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

Р Н 13. Демонструвати знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовувати необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

П Р Н 1. Демонструвати знання змісту фундаментальних і спеціальних історичних дисциплін, необхідними для роботи в закладах загальної середньої освіти; пояснювати і характеризувати історичні процеси і події у їх порівнянні та взаємозв'язку.

П Р Н 2. Знати і аналізувати сучасні наукові дослідження з проблем вітчизняної та всесвітньої історії, спеціальних історичних дисциплін та імплементувати знання у навчальну і практичну діяльність.

П Р Н 3. Орієнтуватися в історичному часі, застосовуючи періодизацію, характеризувати суспільні явища в розвитку, вільно оперувати термінологією з фахових предметів.

П Р Н 4. Демонструвати інтегроване мислення, пояснювати цілісну картину суспільно-історичного розвитку через міжпредметні зв'язки.

П Р Н 5. Використовувати краєзнавчу складову курсу історії для активізації пізнавальної діяльності учнів; організовувати позакласну гурткову роботу, музейну, пам'ятко-охоронну, народознавчу роботу, спрямовану на збереження і використання історико-культурної спадщини України та світу з навчальною, науковою і просвітницькою метою.

П Р Н 6. Працювати з джерелами інформації, вміти їх аналізувати, синтезувати, порівнювати та інтегрувати їх у зміст навчання історії, представляти та обговорювати відображені в них факти, явища, події, визначати власну позицію щодо суперечливих питань.

П Р Н 7. Знати зміст шкільних курсів історії, проектувати і здійснювати навчальний процес, обирати оптимальні компетентісно орієнтовані методики навчання історії і суспільствознавства за допомогою сучасних інноваційних технологій, вміти оцінювати та відслідковувати динаміку особистісного розвитку учня/учениці.

П Р Н 8. Володіти здатністю до розкриття інтелектуального і творчого потенціалу здобувачів середньої освіти засобами змісту предметних галузей та курсів за вибором.

П Р Н 9. Цінувати різноманіття та мультикультурність світу; ідентифікувати себе у системах загальнолюдських і національних цінностей, керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва.

П Р Н 10. Усвідомлювати призначення професійної діяльності вчителя історії і стійко прагнути до набуття та вдосконалення професійних компетентностей

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

лекції	24
семінарські заняття / практичні / лабораторні	36
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
сьомий	014 Середня освіта (Історія)	третій	нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Нацистський порядок в Україні.	2	2	4
Тема 2. Українсько-польські відносини в період Другої світової війни.		2	4
Тема 3. Україна на завершальному етапі радянсько-німецької війни	2	2	2
Тема 4. Розвиток української культури в період Другої світової війни. Колоквіум 1		4	4
Тема 5. Україна у повоєнний період (1944-1953 рр.)	2	2	4

Тема 6. Український визвольний рух і його придушення у повоєнне десятиліття	4	2	4
Тема 7. Україна в умовах десталінізації (1954-1964)	2	2	4
Тема 8. Шістдесятництво і дисидентський рух в Україні	2	2	2
Тема 9. Україна в умовах загострення кризи радянської системи (1965 – 1985)		2	4
Тема 10. Україна в умовах трансформації суспільно-політичного розвитку (друга половина 1980- х – 1991). Проголошення незалежності України КОЛОКВІУМ 2		2	4
Тема 11. Суспільно-політичне України 1991-2004 рр.	4	2	4
Тема 12. Соціально-економічне життя України 1991-2004 рр. Зовнішня політика.		2	4
Тема 13. Помаранчева революція. Президентство Ющенка.		2	4
Тема 14. Президентство Януковича. Революція гідності	2	2	4
Тема 15. Президентство П.Порошенка і В.Зеленського	2	2	4
Тема 16. Війна росії проти України Колоквіум 3	2	4	4
	24	36	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Шкала оцінювання			
	Оцінка в балах	Оцінка за іспит	Оцінка в національній шкалі	Оцінка за шкалою ECTS
	90-100	відмінно	5	A
	80-89	добре	4	B
	70-79			C
	60-69	задовільно	3	D
	50-59			E
	26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)		
<p>Підсумковий бал з навчальної дисципліни складається з підсумкового семестрового балу та балу за екзамен.</p> <p>Упродовж семестру студент отримує бали за різні види робіт, які сумуються в підсумкові семестрові бали. Підсумковий семестровий бал складається з суми балів, отриманих студентом денної форми навчання за свою навчальну діяльність протягом семестру і дорівнює сумі підсумкового балу за семінарські (практичні) заняття (максимально 20 балів), балу за 2 модульні контрольні роботи (20 балів) і балу за індивідуальну роботу (10 балів) та в сукупності може складати максимально 50 балів.</p>				

Вид контролю	Поточний контроль	Контр. робота №1	Контр. робота №2	Індивідуальне завдання (конспект і захист монографії тощо)	Сумарний бал (модуль)
Максимальна кількість балів, яку може набрати студент	20	10	10	10	50

При обчисленні підсумкового семестрового балу враховується:

Поточні оцінки успішності (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно») – виставляються під час проведення семінарських занять;

Підсумкова оцінка за семінарські заняття виставляється студенту в кінці семестру за результатами роботи на семінарських заняттях і є середнім арифметичним (заокругленим до сотих) всіх отриманих оцінок за семінарські заняття. Отримані «незадовільні» оцінки враховуються при додаванні оцінок і входять у загальну кількість отриманих оцінок

Приклад обрахунку підсумкової оцінки за семінарські (практичні) заняття:

З навчальної дисципліни студент протягом семестру отримав 4, 4, 3. Підсумкова оцінка за семінарські заняття за семестр складає: $(4+4+3) : 3 = 3,66667 \approx 3,67$.

Підсумковий бал за семінарські заняття (максимально 20 балів) – підсумкова оцінка за семінарські заняття, помножена на коефіцієнт **4**, заокруглена до цілого (наприклад, якщо підсумкова оцінка за семінарські заняття **3,67**, то підсумковий бал за семінарські заняття буде становити $3,67 \times 4 = 14,68 \approx 15$ балів);

Бал за модульну контрольну роботу (максимально 20 балів). З навчальної дисципліни передбачено написання двох контрольних робіт, тому остаточні бали за модульну контрольну роботу визначаються як середнє арифметичне, заокруглене до цілого (наприклад, за першу контрольну студент отримав 10 балів, а за другу – 8, то остаточний бал за контрольну роботу буде становити $10+8= 18$ балів);

Бал за індивідуальну роботу (максимально 10 балів) – бали за виконанні індивідуальні (індивідуально-дослідні) завдання.

*студенту, який має наукові публікації, виступи на наукових конференціях, бере активну участь в роботі студентського наукового гуртка, був учасником олімпіад, конкурсів з відповідної (чи суміжної) дисципліни за поданням наукових керівників чи керівників наукових гуртків та рішенням кафедри в підсумковий семестровий бал може додаватись **максимально 10 балів за участь в науковій роботі** (за умови, що підсумковий семестровий бал не перевищує 50 балів)

Поточний контроль проводиться на всіх видах аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічним працівником та студентами у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як науково-педагогічним працівником для

коригування методів і засобів навчання, так і студентами для планування самостійної роботи. Особливим видом поточного контролю є колоквіум. Поточний контроль може проводитись у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях та лекціях, у формі виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі комп'ютерного тестування тощо. Результати поточного контролю враховуються при визначенні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

❖ Критерії оцінювання індивідуального завдання

Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень
1-2	Кейс виконаний незадовільно, оскільки відтворити його зміст самостійно помилками. Немає навичок командної роботи, не бере на себе відповідальності помилками. Не здійснював (ла) пошук інформації. Відсутня будь-яка аргументація. Не здатен використати наявний матеріал для роботи в кейсі.
3-6	Кейс виконано задовільно. Студент може репродуктивно відтворити зміст кейсу. Відсутні окремі складові кейсу. Може використати наявний у кейсі навчальний матеріал, відповідь не чітка і спрощена. Здатен (на) по середньо оцінювати суспільні явища, здатен (на) інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем, організувати пошук історичної інформації, але не може її критично проаналізувати історії, однак без необхідної аргументації. Не має синтетичного мислення. Бере пасивну участь у кейс-технології; не бере на себе відповідальності. Демонструє на посередньому рівні здатність виконувати роботу в навчальних закладах середньої освіти.
7-8	Кейс виконаний добре. Помилки під час захисту незначні. Є самостійні орієнтири і принципи наукової об'єктивності й неупередженості, пропонувати рішення проблем, що дозволяє в умовах неповної (недостатньої) інформації інтегрувати знання; аргументація є, але не повна (75%). Може порівнювати й оцінювати загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб. Має добрий рівень синтетичного мислення. Бере участь у роботі підготовки кейсу, взаємин, застосовує оптимальну стратегію під час захисту, чітко дає відповіді на запитання, рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів. Керується моральними принципами, ставиться до інших.
9.10	Здатність презентувати власну творчу інтерпретацію (версію, розуміння, оцінку) і поставити під сумнів усталені погляди, спростовувати стереотипи, при застосуванні літератури, висновки самостійні, тези здійснені на високому рівні, студент створює нові знання тощо. Підготовлений у кейсі матеріал здатен використати на практиці; відповідь на запитання на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, пропонувати рішення проблем, що дозволяє в умовах неповної (недостатньої) інформації інтегрувати знання для розв'язання проблем; переконливу аргументацію, рецензує відповіді ровесників. Вміє організувати пошук історичної інформації; може використовувати сучасні методи підготовки кейсу. Може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб, визначати роль людського фактора в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб. Має синтетичне мислення. Бере активну участь у кейсі на всіх етапах його виконання, професійних взаємин, формує аргументацію, базовану на здобутих знаннях, здатен застосовувати оптимальну стратегію діяльності, бере на себе відповідальності та коригування пізнавальної діяльності; вміє долати труднощі; приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів. Знає історію української культури, поважає різноманітність та мул

Вимоги до письмових робіт

Зазначити:
вид роботи колоквіум
тести
терміни написання (для денної – на семінарських заняттях, для

заочної – за 10 днів до початку сесії)тести, конспекти семінарів, індивідуальні завдання (проекти, НМК)

❖ Критерії оцінки виконання контрольної роботи (Колоквіуму)

20 балів (максимальна кількість)

Тести на знання хронології (1 повністю правильна відповідь – 0,2 бали, частково правильна – 0,1.

10 тестів*0,2= 2 бали (максимальна кількість)

Тести на знання історичних постатей (1 повністю правильна відповідь - 0,2 бали, частково правильна – 0,1. 5 тестів*0,2= 1 бал (максимальна кількість)

Тести на знання історичних джерел (або історіографії) (1 повністю правильна відповідь - 0,2 бали, частково правильна – 0,1. 5 тестів*0,2= 1 бал (максимальна кількість)

[Або заповнення контурних карт (1 повністю правильна відповідь - 0,2 бали, частково правильна – 0,1. 5 завдань*0,2= 1 бал (максимальна кількість)]

2 теоретичні завдання максимальна кількість 6 балів (оцінки сумуються і діляться на 2).

Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень за теоретичне завдання
1-3	У студента відсутні знання з теми. Немає структури відповіді. Вказані окремі матеріали.
4-8	у студента (ки) елементарні знання фактичного матеріалу (до 25%), відсутні використати на практиці; у письмовій роботі є суттєві помилки (більше 7 вітчизняної історіографії, джерелознавства, науковими концепціями, та не вмє запитання. Практично не знає історичну термінологію і наукову періодизацію історичній хронології (до 25%), не володіє просторовою компетенцією; не вмє доводити, порівнювати історичний матеріал. Не володіє історичним критичним (на) оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні. Відсутня об'єктивна історичну персоналістику на рівні переліку історичних постатей. Не має синтезувати
9-12	у студента (ки) є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу (більше 50%), є повною мірою використати знання, уміння і навички на практиці; відповідь не чітка і спрощена, є помилки в аналізі . Ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії на рівні їх перерахунку. По-середньо знає історичну термінологію і володіє понятійним апаратом, задомігати історичний матеріал. посередньо володіє історичним критичним мисленням, середньо оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, до кінця розв'язання власних та суспільних проблем. Не може переконливо аргументувати персоналістику, але не може порівнювати й оцінювати діяльність історичних національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, розкрити діяльності історичних осіб. Не має синтетичного мислення, поважає різноманітність та мультикультурність. Демонструє вдосконалення з низьким рівнем автономності здобуті під час навчання
13-16	Загалом студент володіє фактичним матеріалом, елементарні уміння і навички знання, уміння і навички на практиці; відповідь не чітка і спрощена, є суттєві вітчизняної історіографії на рівні їх перерахунку. Знає історичну термінологію, орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. посередньо володіє історичним критичним мисленням. Здатен (на) на доброму рівні оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні.

	<p>інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем. Не може переконати в особистісній і професійній компетентності, не може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, розкрити вплив діяльності історичних осіб.</p> <p>Не має синтетичного мислення, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. Демонструє вдосконалення з низьким рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції.</p> <p>17-18 студент(ка) має добрі знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички з використанням і практично завершена, є незначні помилки (не більше 4). Ознайомлений(а) з наслідками історіографії, вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. Знає історичний апарат, добре орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією, дають змогу бачити за умовно-площинними зображеннями історичні факти, події та явища в соціальною, економічною, політичною і культурною складовою історії, вміє систематизувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Достатньо володіє історичним критичним мисленням. Здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні процеси в Україні, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, проаналізувати суспільних проблем; буде аргументацію (75%). Може порівнювати й оцінювати діяльність загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб. Виявляє певний інтерес до історію української культури, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні.</p> <p>19-20 студент(ка) виявляє глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу, навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти; відповідь читача (не більше 2). Ознайомлений(а) з найновішими досягненнями вітчизняної, вміє їх використовувати в запитання, вміє ставити під сумнів сталі принципи та ідеї. Знає історичну термінологію, має понятійним апаратом, відмінно орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією, операції, що дають змогу бачити за умовно-площинними зображеннями історичні факти, події та явища в баланс між соціальною, економічною, політичною і культурною складовою історії, вміє систематизувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. На високому рівні володіє просторовою компетенцією, аналізом і синтезом. Здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні процеси і тенденції в Україні, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, проаналізувати розв'язання суспільних проблем; буде переконливу аргументацію. Може порівнювати й оцінювати діяльність осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб, знає історичний апарат, виявляє певний інтерес до історію української культури, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні.</p>
<p>Семінарські заняття</p>	<p align="center">Принципи оцінювання роботи студентів на семінарських заняттях</p> <p>Оцінювання знань студентів на семінарських заняттях проводиться за 5-ти бальною шкалою. На занятті пропонується якісне оцінювання знань студентів шляхом виставлення балів від «1» до «5». Позначення «0» виставляється студентові за відмову від відповіді на занятті через невідповідність, що впливатиме на його підсумкову рейтингову оцінку в кінці семестру. Кожен студент зобов'язаний взяти участь не менше як на одній третині семінарських занять, проведених у групі впродовж семестру.</p> <p>Пропущене заняття або негативну оцінку студент зобов'язаний «відпрацювати» у формі, визначеній викладачем. При цьому може виставлятися оцінка, а попередня не впливатиме на середній бал студента.</p>

Завдання контролю знань студентів під час проведення семінарських занять зводяться до того, щоб:

- виявити обсяг, глибину і якість сприйняття (засвоєння) матеріалу, що вивчається;
- визначити недоліки у знаннях і намітити шляхи їх усунення;
- виявити ступінь відповідальності студентів і ставлення їх до роботи;
- стимулювати інтерес студентів до предмета і їх активність у пізнанні.

Контроль знань студентів під час проведення семінарських занять може відбуватись в наступних **формах**:

- детальний усне опитування;
- дискусійне обговорення питань (в групах);
- індивідуальне розв'язування проблемних запитань чи завдань;
- тести;
- письмова (до 30 хв.) самостійна робота по варіантах тощо.

❖ **Критерії поточної оцінки («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»)**

Оцінка «п'ять» ставиться, якщо студент(ка) виявляє глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички, необхідні для роботи в навчальних закладах середньої освіти; відповідь чітка і завершена, у письмовій роботі не повинно бути помилок. Ознайомлений(а) з найновішими досягненнями вітчизняної історіографії, вміє їх використовувати під час відповіді на запитання, вміє ставити під сумнів сталі принципи та ідеї. Знає історичну термінологію і наукову періодизацію, володіє понятійним апаратом, відмінно орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією (інтелектуальні операції, що дають змогу бачити за умовно-площинними зображеннями історичні факти, події та явища); створює розумний баланс між соціальною, економічною, політичною і культурною складовою історії, вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Повною мірою володіє історичним критичним мисленням, аналізом (вміє розбивати історичну інформацію на компоненти, розуміючи їх взаємозв'язки та організаційну структуру. Наприклад, вивчення окремих елементів дисиденства (партій, організацій, форм, методів ін.) і синтезом (поєднати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю. Наприклад, розгляд дисиденства як єдиного, складного цілого, як цілісну систему, ін.). Здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості,

пропонувати способи розв'язання суспільних проблем, що дозволить в умовах неповної (недостатньої) інформації інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем; буде переконливою аргументацією, застосовує оптимальну стратегію діяльності, бере на себе відповідальність і поважає думку інших; проводить рефлексію, самооцінку та коригування пізнавальної діяльності, рецензує відповіді ровесників. Бере активну участь у груповій роботі, висловлює аргументовану думку, використовуючи джерела, має сформовані соціальні навички. Може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб. Знає культурну спадщину українського народу, бачить внесок інших національностей у неї.

Оцінка «чотири» ставиться, якщо студент(ка) має глибокі і повні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички, здатен (на) щодо їх застосування на практиці; відповідь чітка і практично завершена, у письмовій роботі є незначні помилки. Ознайомлений(а) з найновішими досягненнями вітчизняної історіографії, вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. Знає історичну термінологію і наукову періодизацію, володіє понятійним апаратом, добре орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією (інтелектуальні операції, що дають змогу бачити за умовно-площинними зображеннями історичні факти, події та явища); створює розумний баланс між соціальною, економічною, політичною і культурною складовою історії, вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Достатньо володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Здатен (на) самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, пропонувати певні способи розв'язання суспільних проблем, що дозволить в умовах неповної (недостатньої) інформації інтегрувати знання для розв'язання власних проблем; буде аргументацією на основі 2-3 доказів, може рецензувати відповіді ровесників. Може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, однак не може розкрити внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб.

Має певний рівень синтетичного мислення. Бере участь у групових формах роботи в межах етики професійних взаємин, зокрема дискусіях, прес-конференціях, формує аргументацію (в аргументації зустрічаються окремі неточності), базовану на здобутих знаннях, демократичних переконаннях і гуманістичних цінностях; застосовує оптимальну стратегію діяльності; проводить самооцінку пізнавальної діяльності, поважає думку інших. Добре знає історію української культури вказаного періоду, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні.

Оцінка «три» ставиться, якщо у студента (ки) є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу (більше 50%), елементарні уміння і навички; не здатен (на) повною мірою використати знання, уміння і навички на практиці; відповідь не чітка і спрощена, у письмовій роботі

	<p>є суттєві помилки. Ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, але не вміє їх використовувати під час відповіді на запитання, а просто перераховує. По-середньо знає історичну термінологію і володіє понятійним апаратом, задовільно орієнтується в історичній хронології, не достатньо володіє просторовою компетенцією; не вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Посередньо володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Здатен (на) по середньо оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, до кінця не здатен (на) інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем. Не може переконливо аргументувати, рецензії відповідей ровесників поверхові. Знає історичну персоналістику, але не може порівнювати й оцінювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей; визначати роль людського фактора в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб.</p> <p>Не має синтетичного мислення. Бере пасивну участь у групових формах роботи в межах етики професійних взаємин, зокрема дискусіях, прес-конференціях; не застосовує оптимальну стратегію діяльності, не бере на себе відповідальність; не проводить рефлексію, самооцінку та коригування пізнавальної діяльності. Не має системних знань з історії української культури, поважає різноманітність та мультикультурність в Україні. Оцінка «два» ставиться, якщо у студента (ки) елементарні знання фактичного матеріалу (до 25%), відсутні уміння і навички, тому не здатен (на) їх використати на практиці; відповідь не змістовна і не доречна, у письмовій роботі є суттєві помилки (більше 75%). Не ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, не вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. Практично не знає історичну термінологію (до 25%), незадовільно орієнтується в історичній хронології (до 25%), не володіє просторовою компетенцією; не вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Не володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Не здатен (на) оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні. Відсутня об'єктивна і неупереджена аргументація, самооцінка і оцінка інших. Знає історичну персоналістику на рівні переліку історичних постатей. У групових формах роботи тільки присутній (я) без особистої відповідальності, стратегії; не дотримується норм професійної етики.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Студент немає нб (або відпрацьоване), немає негативних оцінок за семінари (або відпрацьовані), немає негативних оцінок за колоквиуми (або відпрацьовані), немає негативних оцінок за індивідуальне завдання (або відпрацьовані). Підсумкова оцінка вище 25 балів</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p><i>форма контролю ЕКЗАМЕН</i> <i>форма здачі - письмова</i></p> <p>Екзамен – форма підсумкового контролю, яка передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу з усієї дисципліни, здатності творчо використовувати здобуті знання та вміння, формувати власне ставлення до певної проблеми тощо. Зміст екзаменаційних завдань та критерії оцінювання встановлюються кафедрою історії України.</p>

Семестровий екзамен оцінюється від 1 до 50 балів. Зміст питань, що виносяться на екзамен, форма та структура завдань та їх оцінювання визначається керівником курсу, затверджується на засіданні кафедри.

Отриманий в результаті здачі екзамену бал додається до виставлених балів за семінарські заняття та індивідуальні завдання, виконані в результаті самостійної роботи, і складає **підсумковий семестровий бал**.

Критерії оцінювання завдань на екзамені (наведено максимальну кількість балів, яку можна здобути за відповідь на кожне завдання):

Завдання	Кількість балів
1 теоретичне	13 балів
2 теоретичне	13 балів
3 теоретичне	13 балів
5 знання хронології	0,5 бал•5=2,5 балів
4 знання історичних постатей, термінів	0,5 бал•4= 2 бали
3 знання історичних термінів	0,5 бал•3=1,5 бали
1 практичне (характеристика історичного джерела)	5 бали
Разом	50 балів

Університетська шкала	Національна шкала
40 – 50 балів	Відмінно (5)
30 – 39 балів	Добре (4)
25 – 29 балів	Задовільно (3)
1 – 24 балів	Незадовільно (2)

Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень за теоретичне завдання
1-3	у студента (ки) елементарні знання фактичного матеріалу (до 25%), не здатен (на) їх використати на практиці; у письмовій роботі є суттєво ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, концепціями, та не вміє їх використовувати під час відповіді на історичну термінологію (до 25%), незадовільно орієнтується в історичній володіє просторовою компетенцією; не вміє систематизувати, співставляти, порівнювати історичний матеріал. Не володіє історичним критичним синтезом Не здатен (на) оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції об'єктивна і неупереджена аргументація. Знає історичну періодизацію історичних постатей. Не має синтетичного мислення, не знає історичні факти
4-6	у студента (ки) є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу, прогалини у формуванні умінь і навичок, що не дозволить повноцінно професійній діяльності; використанні знань, умінь і навичок на практиці спрощена, є суттєві помилки. Ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, вміє їх використовувати під час відповіді на запитання, але не може перерахунку. По-середньо знає історичну термінологію і володіє просторовою орієнтується в історичній хронології, не достатньо володіє просторовою компетенцією; не вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. По-середньо оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні, не може інтегрувати знання для розв'язання власних та суспільних проблем, не може аргументувати. Знає історичну персоналістику, але не може порівнювати історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей, не розкриває фактора в історії, розкривати внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб. Не має синтетичного мислення, не знає історію культури в Україні, не має досконалості здобутих під час навчання компетенцій.
7-10	студент(ка) має добрі знання програмного матеріалу (75%), сформований(а) (на) застосовувати знання, уміння і навички у професійній діяльності, історична завершена, є незначні помилки (не більше 4). Ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, вміє їх використовувати під час відповіді на запитання, володіє понятійним апаратом, добре орієнтується в історичній хронології, володіє компетенцією (інтелектуальні операції, що дають змогу бачити за образами зображеннями історичні факти, події та явища); створює розумний баланс між економічною, політичною і культурною складовою історії, вміє співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати історичний матеріал. Здатен(а) сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції, дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості, не може розв'язання суспільних проблем; будує аргументацію (75%). Може порівнювати діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національних цінностей людського фактора в історії, однак не може розкрити внутрішні мотиви й зовнішні чинники діяльності історичних осіб, знає культурні процеси в Україні. Виявляє певний рівень синтетичного мислення.
11-13	студент(ка) виявляє глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання, усвідомлені уміння і навички, необхідні для роботи в навчальній діяльності, відповідь чітка і завершена, у відсутні помилки (не більше 2). Ознайомлений(а) з досягненнями вітчизняної історіографії, вміє їх використовувати під час відповіді на запитання, ставити під сумнів сталі принципи та ідеї. Знає історичну термінологію, володіє понятійним апаратом, відмінно орієнтується в історичній хронології, володіє просторовою компетенцією (інтелектуальні операції, що дають змогу бачити за умовно-плоскими образами факти, події та явища); створює розумний баланс між економічною, політичною і культурною складовою історії, вміє систематизувати, співставляти, порівнювати історичний матеріал. Розуміє суперечливі сторони історичних процесів

	<p>громадянського суспільства у розвитку української держави та за значення міжнародної підтримки територіальної цілісності та деобґрунтувати на основі аналізу документів злочини РФ як геноцид у передумови, ознаки та наслідки збройної агресії Росії проти України на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища дотримуючись принципів наукової об'єктивності й неупередженості розв'язання суспільних проблем; будує переконливу аргументацію діяльність історичних осіб із позиції загальнолюдських та національно-людського фактора в історії, розкривати внутрішні мотиви й історичних осіб, знає історію української культури. Виявляє різноманітність та мультикультурність в Україні.</p> <p>Зміст питань, що виносяться на екзамен, форма та структура завдань та їх оцінювання визначається керівником курсу, затверджується на засіданні кафедри.</p> <p>Отриманий в результаті здачі екзамену бал додається до виставлених балів за семінарські заняття і складає <i>підсумковий семестровий бал</i>.</p>
7. Політика навчальної дисципліни	
<p>Письмові роботи: написані вчасно, студент немає негативних оцінок за письмові роботи (або відпрацьовані), немає нб (або відпрацьовані).</p> <p>Конспекти семінарських занять завантажені до початку семінару (для заочної форми навчання – до початку сесії).</p> <p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: • Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». • Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». • Положення про запобігання академічному плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». • Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». • Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». • Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p> <p>Відвідування занять-є обов'язковими!!! Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується документом «ПОРЯДОК організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введений наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309) . Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf</p> <p>Студенти</p> <p>Неформальна освіта:</p> <p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 24 листопада 2022 р. № 672) Ознайомитися із</p>	

8. Рекомендована література

- Рубльов О. С., Черченко Ю. А. Сталінщина й доля західноукраїнської інтелігенції, 20–50-ті роки ХХ ст. К.: *Наук. думка*, 1994. 350 с.
- Нікольський В. М. Репресивна діяльність органів державної безпеки СРСР в Україні (кінець 1920-х — 1950-ті рр.). Історико-статистичне дослідження. Донецьк, 2003.
- Політична історія України ХХ ст. : У 6 т. / редкол. І. Ф. Курас (голова) та ін. К. : *Гене́за*, 2002-2003.
- Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації ХІХ-ХХ ст. К.: «Гене́за», 2000. 360 с.
- Політичний терор і тероризм в Україні ХІХ-ХХ ст.: Історичні нариси / відп. ред. В. Смолій. К. : *Наук. думка*, 2002. 952 с.
- Баран В.К., Даниленко В.М. Україна крізь віки. Т. 13: Україна в умовах системної кризи (1946–1980-і рр.). Київ: *Альтернатива*, 1999. 303 с.
- Касьянов Г. Україна 1991 – 2007. Нариси новітньої історії. Київ: Наш час, 2007. 428 с.
- Баран В.К. Україна: новітня історія (1945–1991 рр.). Львів: *Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України*, 2003. 667 с.
- Данилюк Ю.З., Бажан О.Г. Опозиція в Україні (II половини 50-х – 80-х років ХХ століття). Київ: Рідний край, 2000. 616 с.
- Гібридна війна: in verbo et in praxi : монографія / Донецький національний університет імені Василя Стуса / під заг. ред. проф. Р.О. Додонова. Вінниця : ТОВ «НіланЛТД», 2017. 412 с.
- Касьянов Г. Past continuous: Історична політика 1980-х – 2000-х. Україна та сусіди. Київ: *Laurus, Антропос-Логос-Фільм*, 2018. 420 с.
- Шаповал Ю. Людина і система (Штрихи до портрета тоталітарної доби в Україні). Київ: *НАН України, Інститут національних відносин і політології*, 1994. 270 с.
- В'ятрович В. Історія з грифом “Секретно”. Львів: *Центр дослідження визвольного руху*, 2011. 204 с.
- Патриляк І. К. “Встань і борись слухай і вір...”: українське націоналістичне підпілля та повстанський рух (1939–1960 рр.): Монографія. Центр дослідження визвольного руху. Львів : *Часопис*, 2012. 592 с.
- Касьянов Г. В. Україна 1991–2007: нариси новітньої історії. К.: *Наш час*, 2008. 432 с.
- Мацієвський Ю. В. У пастці гібридності: зигзаги трансформацій політичного режиму в Україні (1991–2014): монографія. Чернівці: *Книги – ХХІ*, 2016. 552 с.
- Русначенко А. М. Народ збурений: Нац.-визвол. в Україні й нац. Рухи опору в Білорусії, Литві, Латвії, Естонії у 1940–1950-х роках. К. : Унів. Вид-во “Пульсару”, 2002. 519 с
- Нацистський окупаційний режим в генеральній окрузі «Волинь-Поділля» (1941-1944 рр.) / Ю.В. Олійник, О.М. Завальнюк. Хмельницький: *Поліграфіст-2*, 2012. 320 с.
- Тарнавський, І. (2017). МІСЦЕВА ДОПОМІЖНА ПОЛІЦІЯ ДОНЕЧЧИНИ В ПЕРІОД НАЦИСТСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ (1941–1943 рр.). *Київські історичні студії*, (1(4)), 110–119. Режим доступу: <https://doi.org/10.28925/2524-0754.2017.1.1109>
- Гетьманчук, М. (2022). СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИСВІТЛЕННЯ ПРИРОДИ, ПРИЧИН ТА ПРОЯВІВ РАДЯНСЬКОГО КОЛАБОРАЦІОНІЗМУ ПЕРІОДУ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (1939–1945 РР.). *Літопис Волині*, (27), 142-148. <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2022.27.23>
- Тарнавський, І. С. ПРАЦЕВИКОРИСТАННЯ МІСЦЕВОГО НАСЕЛЕННЯ ДОНБАСУ В ПЕРІОД НАЦИСТСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ (1941 – 1943 рр.). *Сторінки історії*, 2019. (48). Режим доступу: <https://doi.org/10.20535/2307-5244.48.2019.176389>
- Потильчак, О. УКРАЇНА У ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ: «ПРОБЛЕМА ВИБОРУ» НА ТЛІ ЦИВІЛІЗАЦІЙНО-СВІТОГЛЯДНОГО ПРОТИСТОЯННЯ (ОКРЕМІ СПОСТЕРЕЖЕННЯ НА МІКРОРІВНІ СОЦІАЛЬНОЇ ІСТОРІЇ). *Київські історичні студії*, 2016. (1 (2)), 97–101. Режим

доступу: <https://doi.org/10.28925/2524-0757.2016.1.12>

Кравець, Д. (2022). Радянська Західної України (1939–1941) у громадській думці українців у США. *Сторінки історії*, (54). Режим доступу: <https://doi.org/10.20535/2307-5244.54.2022.264586>

Дурдас Г. В. Соціально-економічне та суспільно-політичне становище жінки на території західних областей Української РСР (середина 1940-х – перша половина 1950-х рр.). – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук за спеціальністю 07.00.01 – «Історія України». Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Тернопіль, 2020. https://tnpu.edu.ua/naukova-robota/documents-download/d-58-053-04/Dis_Durdas.pdf

Мокрик Р. Бунт проти імперії: українські шістдесятники. К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2023. 416 с.: іл.

Галицька-Дідух Т. Інформаційно-пропагандистська політика радянської влади в західних областях УРСР 1944–1947 рр. (на прикладі Станіславської області // Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В. М. Вашкевич. К. : «Видавництво «Гілея», 2017. Вип. 126 (11). С. 57–62.

Галицька-Дідух Т. Дисидентський рух на Прикарпатті наприкінці 50-х – середині 80-х рр. ХХ ст. [Текст]. *Історія України*. 2012. № 9/10 (березень). С. 13–17.

Секо Я. Боротьба українських політв'язнів у таборах в другій половині 1960-х – середині 1980-х рр. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: історія* / за заг. ред. проф. І. С. Зуляка. У 2 ч. Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2013. Вип. 2. Ч. 1. С. 98–105.

Гель І. Виклик системі: український визвольний рух другої половини ХХ століття / ред. та упор. І. В. Єзерська; Центр досліджень визвольного руху. Львів: *Часопис*, 2013. 392с.

За вільну Україну : Історія боротьби ОУН-УПА з нацистами [Електронний ресурс] : рекомендац. бібліогр. покажч. / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ф-т історії, політології та нац. безпеки, Бібліотека ; уклад. Л. Дейнека ; упоряд. І. Рудянин. Луцьк, 2017.

Боляновський А. Український повстанський рух і німецькі окупаційні інстанції на Волині на початку 1944 року: між протистоянням і нейтралітетом [Електронний ресурс]. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. зб. наук. пр. / Нац. акад. наук України, Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича*. Львів. 2014. Вип. 24. С. 181-210. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uks_2014_24_16.

В'ятрович В., Забілий Р., Дерев'яний І., Содоль П. УПА. Історія нескорених. 4-те вид. / Відп. ред., упоряд. В. В'ятрович. Центр досліджень визвольного руху. К.: *Наш Формат*, 2023. 352 с. «Дисиденти». Уклад. і передмова В. Кіпіані ; худож. І. Кипібіда. Х. : *Віват*, 2021. 352 с.

ПЕРЕЛОМ: Війна Росії проти України у часових пластах і просторах минувшини. Діалоги з істориками. У 2-х кн. – Кн. 2 / Відп. ред. В. Смолій; Упоряд.: Г. Боряк, О. Ясь. НАН України. Інститут історії України. Київ: *Інститут історії України*, 2022. 803-1526 с.; іл.

Дорошко, М. Неоголошені війни Росії проти України у ХХ – на початку ХХІ ст.: причини і наслідки. Київ : *Ніка-Центр*, 2018. 192 с.

Бойко, О. Новітня історія України, 2014–2019 рр. : навчальний посібник. Київ : *Академія*, 2023. 160 с.

Горбачевський, Т. С. Мережа волонтерських організацій допомоги АТО (2014–2017 роки). *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Гуманітарні науки*. 2019. Вип. 16. С. 124–131. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlca_Gum_2019_16_16

Денисенко В. І. Формування та функціонування в Україні політичного режиму Віктора Януковича (2010–2014 рр.) : монографія. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 878 с.

Позняк-Хоменко, Н. Волонтери: сила небайдужих / Наталка Позняк-Хоменко ; Український інститут національної пам'яті. Тернопіль : *Джура*, 2020. 360 с. Режим доступу : <https://uinp.gov.ua/elektronniVydannya/volontery-syla-nebayduzhyh>

Вимушені переселенці: соціально-педагогічні проблеми і досвід підтримки : монографія / Т. Ф. Алексеєнко, Л. В. Гончар, Т. Ю. Куниця, Д. Д. Бибик ; за ред. : Т. Ф. Алексеєнко ; Інститут

проблеми виховання Національної академії педагогічних наук України. Кропивницький: *Імекс-ЛТД*, 2020. 240 с. Режим доступу : <https://is.gd/ZI4Oan>

Уроки збройної агресії Росії проти України – воєнностратегічні аспекти : збірник матеріалів міжвідомчої науково-практичної конференції (Київ, 29 квітня 2021 р.) / за заг. ред. : П. М. Грицаця, відп. за вип. : В. В. Шевчук. Київ : *Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського*, 2021. 296 с. Режим доступу : <https://nuou.org.ua/assets/documents/npc-zbr-agr-rs-pr-ukr-29-04-2021.pdf>

Гребенюк, М. В. Історична періодизація антитерористичної операції на сході України (14 квітня 2014 – 30 квітня 2018 рр.). *Український історичний журнал*. 2020. № 4. С. 176–191. Режим доступу : <https://is.gd/kKuDLH>

Березовенко, А. Російсько-українська війна в українському політичному дискурсі. *Політичні дослідження*. 2021. № 2. С. 97–110. Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Politst_2021_2_7

Усна історія російсько-української війни (2014– 2019 роки) / за ред. : В. В. Мороко ; Український інститут національної пам'яті, Запорізький національний університет, Запорізька обласна державна адміністрація, Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України. Київ : *К.І.С.*, 2019. Вип. 5. 432 с. Режим доступу : <https://is.gd/pGL1fK>

Політичний процес у незалежній Україні: підсумки і проблеми. Київ : *Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України*, 2021. 704 с. Режим доступу: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2020/11/politychnyi_protses_u_nezalezni_ukraini.pdf

The Accommodation of Regional and Ethno-cultural Diversity in Ukraine» під редакцією Aadne Aasland та Sabine Kropp. Режим доступу: <https://www.ideopol.org/wp-content/uploads/2023/04/3.-Fedorenko-Umland.pdf>

Палінчак М., Остапець Ю., Лешанич М. Особливості процесу інституціалізації політичних партій і партійної системи України в умовах демократичного транзиту: монографія / М. Палінчак, Ю. Остапець, М. Лешанич. Ужгород: *Поліграфцентр "Ліра"*, 2021. 240 с. Режим доступу: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/34996>

Kubicek P. Dancing with the devil: explaining the European Union's engagement with Ukraine under Viktor Yanukovich. *Journal Of Contemporary European Studies*. 2017. Vol. 25, Issue 2. P. 143–162.

Сич О. Революція гідності : контекст перманентного революційного процесу та періодизація. *Гілея*. 2018. № 8. С. 359–364.

Касьянов Г. В. Україна 1991–2007: нариси новітньої історії. К.: Наш час, 2008. 432 с.

Мацієвський Ю. В. У пастці гібридності: зигзаги трансформацій політичного режиму в Україні (1991–2014): монографія. Чернівці: *Книги – XXI*, 2016. 552 с.

Бжезінський З. Велика шахівниця. Львів – Івано-Франківськ: *Лілея-НВ*, 2000. 236 с.

Дорошко, М. Неоголошені війни Росії проти України у ХХ – на початку ХХІ ст.: причини і наслідки / Микола Дорошко. Київ : *Ніка-Центр*, 2018. 192 с.

Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. К.: *Портал*, 2021. 432 с.

Nazarchuk, O., Halytska-Didukh, T., Horielov, V., Krasnodemska, I., Babichev, O. Fundamental principles for the formation of the newest historical policy in the context of the escalation of the Russian-Ukrainian war. *Amazonia Investiga*. 2023. 12 (66), 198-205. Web of Science

Галицька-Дідух Т. В. Діти під час війни: психологічні дослідження та програми реабілітації після війни в Україні (історична ретроспектива 2014 р. – дотепер). Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич: *Видавничий дім «Гельветика»*, 2023. Вип. 67. Том 1. С. 60–65.

Український національно-визвольний рух на Прикарпатті в ХХ столітті: Документи і матеріали. – Том 2. Книга 3: (1947–1957) / Відп. ред. М. Кугутяк; Упорядн.: І. Андрухів, М. Вітенко, Т. Галицька-Дідух, І. Гурак, О. Жерноклеєв, М. Кугутяк, О. Лисенко, О. Марущенко, А. Міщук, Г. Пославська, В. Сергійчук, Т. Ходак. Івано-Франківськ : *КПФ «ЛІК»*, 2011. 768 с.

Український національно-визвольний рух на Прикарпатті в ХХ столітті. Документи і матеріали

/ Відповідальний редактор професор Микола Кугутяк. – Том. 2. – Книга 1 (1939 – 1945). Івано-Франківськ: КПФ “ЛІК”, 2009. 600 с.

Український національно-визвольний рух на Прикарпатті в ХХ столітті. Документи і матеріали / Відповідальний редактор професор Микола Кугутяк. – Том. 2. – Книга 2 (1945 – 1946). Івано-Франківськ: КПФ “ЛІК”, 2010. 695 с.

Каліщук О. Українсько-польські взаємини в роки Другої світової війни: інтерпретації минулого в умовах зміни геополітичних реалій / О. Каліщук // Український історичний журнал. - 2023. - Число 4. - С. 98. - Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2023_4_7

Бенчук В. Урегулювання збройного конфлікту на сході України крізь призму масової свідомості донеччан на підконтрольній території (2014–2021 рр. *Український історичний журнал*. 2022. Число 4. Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/187256/08-Benchuk.pdf?sequence=1>

Грицюк В., Лисенко О. Війна Російської Федерації проти України: військовий, міжнародно-правовий, геополітичний та економічний виміри. *Український історичний журнал*. 2023. Число 2. С. 5. - Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2023_2_2

Ільницький В. та н. Російська пропаганда як елемент підготовки до збройної агресії проти України / В. Ільницький, В. Старка, М. Галів. *Український історичний журнал*. 2022. Число 5. С. 43-55. Російська пропаганда як елемент підготовки до збройної агресії проти України / В. Ільницький, В. Старка, М. Галів // *Український історичний журнал*. 2022. Число 5. С. 43-55. Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/188120>

Коваль М. Стратегічний характер Київської оборонної операції (24 лютого — 2 квітня 2022 р.) / М. Коваль, П. Щипанський, В. Кидонь, В. Грицюк. *Український історичний журнал*. 2023. Число 3. Режим доступу: https://chtyvo.org.ua/authors/Koval_Mykhailo/Stratehichniy_kharakter_Kyivskoi_oboronnoi_operatsii_24_liutoho_2_kvitnia_2022_r/

Харук А. Слобожанська наступальна операція: передумови і перший етап (6—12 вересня 2022 р.) *Український історичний журнал*. 2023. Число 1. С. 5. Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2023_1_2

Харук А. Харківська оборонна операція (24 лютого — 14 травня 2022 р.). *Український історичний журнал*. 2023. Число 5. С. 23. Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2023_5_3

Ясь О. Росія як Мордор: фентезійні алюзії у сучасних військових нарративах. *Український історичний журнал*. 2023. Число 5. С. 5. Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2023_5_2

Орлик С. Мародерство, грабежі, розбій російських окупаційних військ на Східній Галичині й Північній Буковині в роки Першої світової війни. *Український історичний журнал*. 2022. Число 2. С. 4-16. Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/184649>

Викладач Галицька-Дідух Т.В., доцент кафедри історії України і методики викладання історії